

CO₂ GEOLOGICAL STORAGE

CO₂ Transport and Storage

"Natural Gas Knowhow Centre in Mediaş", Thursday, 9th June 2011

Gheorghe RADU, ROMGAZ
Constantin Stefan SAVA, GeoEcoMar

Why CCS in Romania?

Inter alia

Because

- ✓ To reach 2020 EU targets of making CCS commercial we need to promote both onshore and offshore projects
- ✓ Romania has preliminary identified around **23 Gt onshore CO2 storage geocapacities** (17Gt in saline aquifers and 4Gt in depleted oil & gas reservoirs)
- ✓ Romania has more than **150 years** of history in the **oil and gas** industry, and currently operating natural gas reservoirs
- ✓ **Maintaining operational the PPs** running on fossil fuels (41% indigene coal and 12% hydrocarbons) and the **mining sites exploitations** has a **positive economic & social impact** for Romania
- ✓ It will **contribute** by the power of example to the **CCS deployment in the South-East European region**

Institutional and Financial Support

Project Company

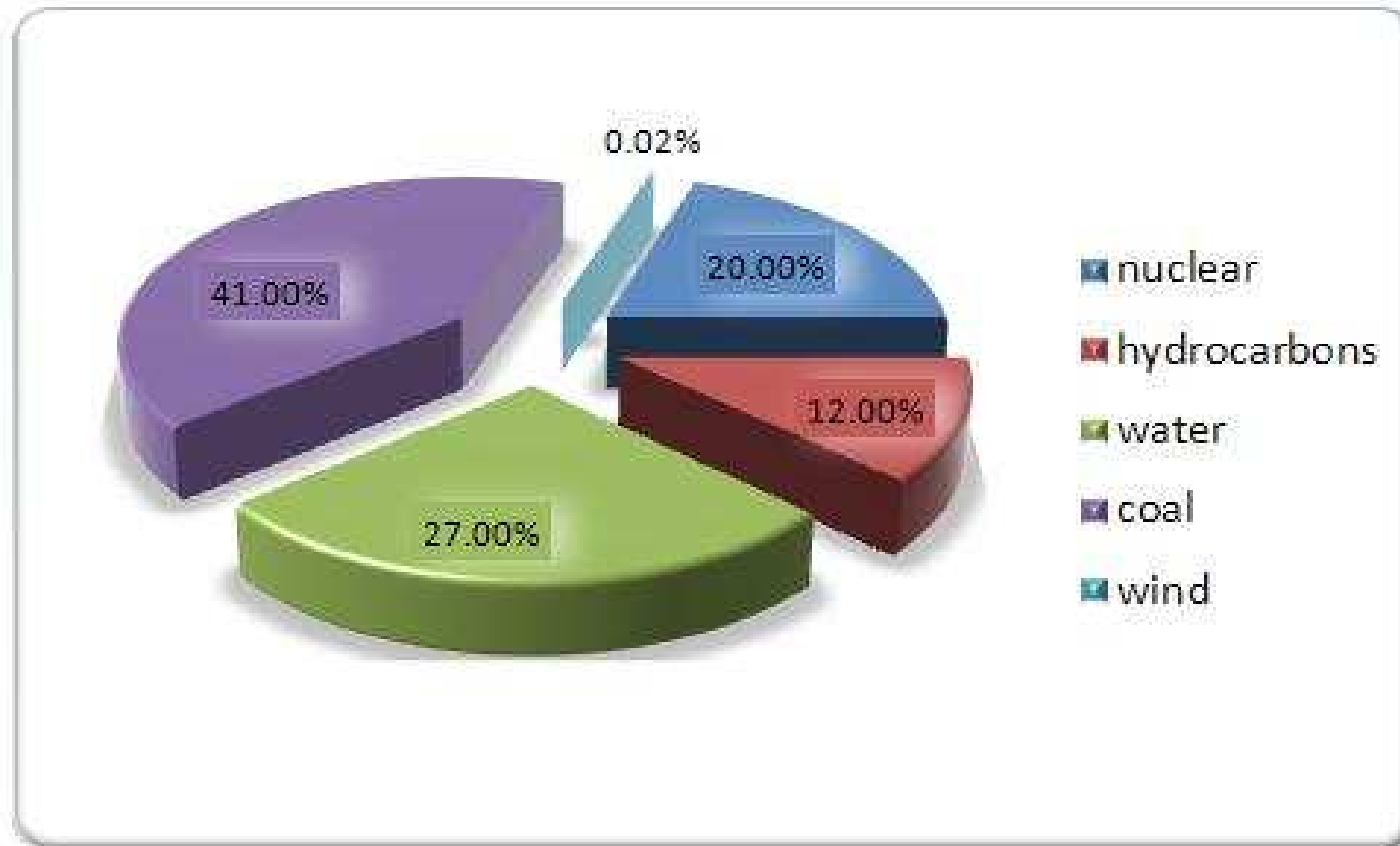
Tehnicl Consortium

Support Services

Electricity Generation by Primary Energy

Institutional and Financial Support

Project Company

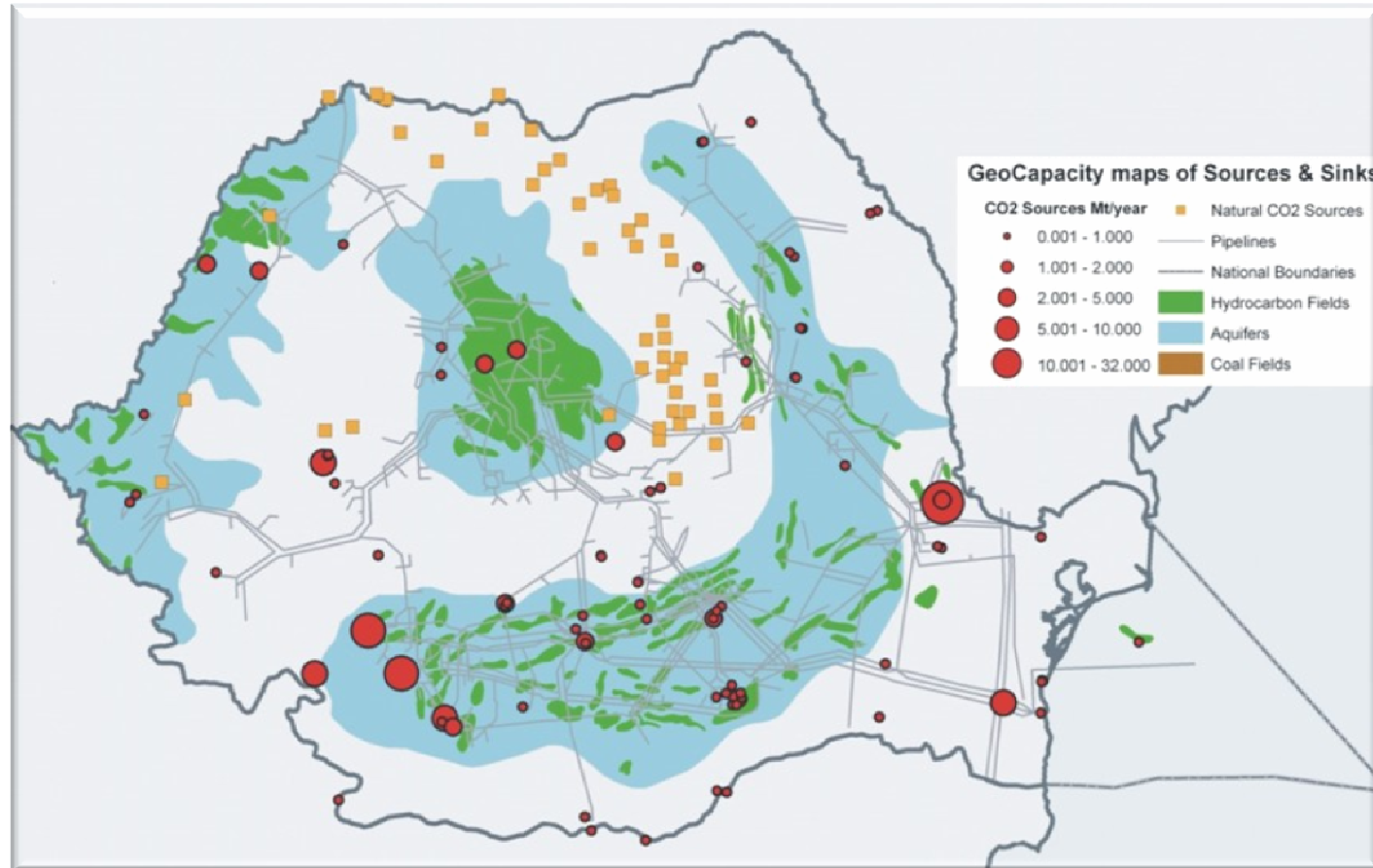
Tehcnical Consortium

Support Services

CO₂ Emissions and Storage Capacity in Romania

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Tehcnical
Consortium

Support
Services

GETICA CCS Demo Project – in brief

GETICA CCS is a Governmental Demo Project, officially sustained by the Prime Minister and coordinated by the Ministry of Economy, Trade and the Business Environment – METBE and supported by Global CCS Institute.

Location	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oltenia region – the most energy intensive ▪ Turceni PP – Unit no.6 (330MW)
Full Chain	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CO₂ Capture Plant & Compression (1.5Mtpa) ▪ CO₂ Transport – onshore pipeline ▪ CO₂ Storage – onshore deep saline aquifers
Sponsor	<p>GETICA CCS Project Company (PC), including:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ TURCENI Energy Complex – future CO₂ Capture Plant operator and PC Leader ▪ TRANSGAZ, National Company for Natural Gas Transport – future CO₂ Transport Infrastructure operator and PC Member ▪ ROMGAZ, National Company for Natural Gas Exploitation – future CO₂ Storage Facility operator and PC Member
Current Status	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Feasibility Study completed ▪ The demo project proposal for NER300 competition was submitted to the EIB

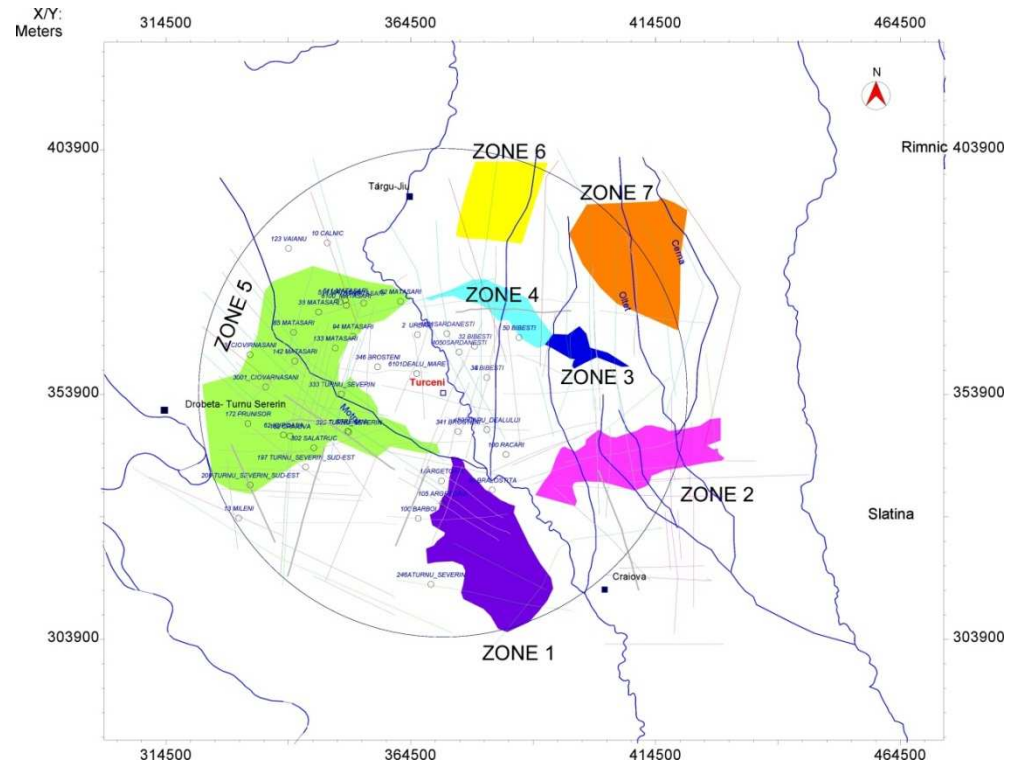

CO₂ Storage

- area of investigations within a radius of 50km around Turceni PP
- 2 potential CO₂ storage sites in onshore deep saline aquifers
- multi-user hub development potential
- future operator: **Romgaz** - National Company for Natural Gas Exploitation

**Institutional
and Financial
Support**

**Project
Company**

**Tehnickal
Consortium**

**Support
Services**

Getica CCS Romania

ROMGAZ - operatorul site-ului de stocare

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Technical
Consortium

Support
Services

1. Generalitati

SNGN ROMGAZ SA a fost desemnata de catre MEC-MA prin ord. Nr. 1508/2010 ca fiind unul dintre beneficiarii proiectului demonstrativ Getica CCS Romania, ca operator al facilitatilor de stocare geologica a CO₂, alaturi de CET Turceni si Transgaz SA Medias si membru in Comitetul de coordonare, insarcinat cu elaborarea si promovarea proiectului.

Emisiile de CO₂ de la Turceni ar putea fi reduse cu minim 85%. In acest scop s-a decis formarea unei companii de proiect care va avea în componența Complexul Turceni (operatorul instalației de captare), Romgaz (operatorul facilitatilor de stocare geologică) și Transgaz (operatorul rețelei de transport).

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Tehnicul
Consortium

Support
Services

Tabelul 1. Capacitatea globala necesara pentru stocarea CO₂

Stocare CO ₂	Capacitatea globala	
	Gt CO ₂	Procentele din emisiile totale din perioada 2000 – 2050
Rezervoare semi si/sau epuizate de petrol si/sau gaze naturale	920	45%
Straturi de carbune neexploatabile d.p.d.v. tehnico-economica	>15	>10%
Acvifere saline de medie si mare adancime	400 ÷ 10 000 m	20 ÷ 50%

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Tehnic
Consortium

Support
Services

2. Aspecte tehnice si tehnologice

Din punct de vedere tehnic, principalele tipuri de capacitati de stocare identificate sunt zacamintele depletate de hidrocarburi si acviferele, in ambele cazuri depozitarea de CO₂ realizandu-se in spatiul poros permeabil ocupat initial de hidrocarburi, respectiv de catre fluide.

Proiectul Getica presupune captarea a circa 1,5 milioane de tone de CO₂ pe an și stocarea in formatiuni geologice acvifere de medie si mare adancime (de pana la 3000m), amplasate pe o rază de maxim 50 de kilometri față de Complexul Energetic Turceni.

Institutional and Financial Support

Project Company

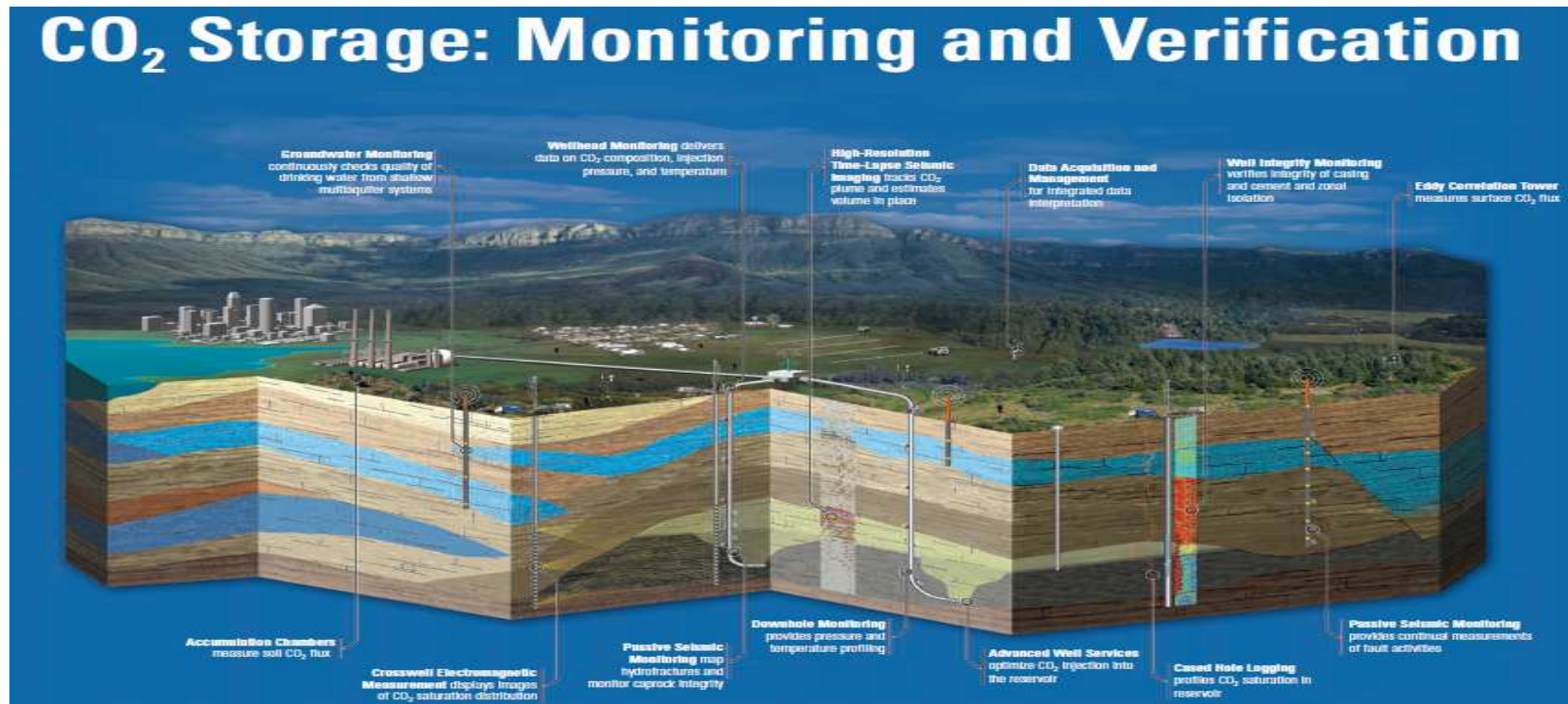
Technical Consortium

Support Services

Schema procesului - sectiune geologica, instalatii de suprafata si adancime

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Tehnicul
Consortium

ALSTOM

Support
Services

Impactul economic constă în:

- posibilitatea extinderii implementării tehnologiei CCS la toți producătorii de energie electrică din zonă cu funcționare pe lignit (peste 4.000 MW) și alți poluatori industriali (metalurgie, chimie etc. – la nivel național, totalul emisiilor de dioxid de carbon fiind de 24,5 milioane de tone/an);
- posibilitatea integrării României în culoarul infrastructurii de transport CO₂ european;
- creșterea duratei de viață și a capacității de exploatare a rezervelor de țiței și gaze naturale prin injectarea CO₂ în zăcămintele semi/si epuizate.

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Tehcnical
Consortium

ALSTOM

Support
Services

Din experienta si practica internationala, precum si a SNGN Romgaz SA, pentru ca un zăcământ depletat de gaze să fie transformat /utilizat ca depozit subteran trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să fie protejat de roci impermeabile si/ sau de falii etanșe, pentru a împiedica scurgerile/scaparile de gaze în formațiunile învecinate;
- să dispună de o porozitate efectivă rezonabilă și de o permeabilitate ridicată;
- să nu fie alimentat de un acvifer activ;
- să aibă un volum relativ mare;
- să se poată preta la operațiuni de fisurare hidraulică pentru îmbunătățirea condițiilor de receptivitate.

Institutional and Financial Support

Project Company

Technical Consortium

Support Services

Capacitatea de stocare

Este determinată de cinci parametri și anume :
grosimea formațiunii, aria zonei de stocare, porozitatea mediului și densitatea CO₂ (care poate varia chiar și în interiorul rezervorului) și eficiența de stocare (un factor ce reflectă cât din volumul porilor poate fi saturat cu CO₂ plus capacitatea fluidului existent și a formațiunii de a conține CO₂ în soluție sau sub formă de compusi chimici).

Injectivitatea

Este determinată de permeabilitatea formațiunii și de modul de construcție și de echipare a sondelor de injecție. În mod ideal, stocarea necesită o permeabilitate ridicată (cui de comunicare) din apropierea găurii de sondă spre conturul formațiunii pentru a permite CO_2 să se deplaseze rapid către spațiile poroase. Pe măsură ce se desfășoară injecția reacțiile geochimice dintre CO_2 introdus și mineralele rocilor și fluidele din formațiunea gazdă pot afecta injectivitatea în mod pozitiv sau negativ.

O permeabilitate de cca 200 mD este acceptată ca fiind limita inferioară pentru ca o formațiune să fie considerată adecvată/fezabilă pentru injecție/stocare de CO_2 .

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Tehnicul
Consortium

Support
Services

Stocarea etansa

Este condiționată de existența unei capcane și a unor roci impermeabile care să împiedice deplasarea CO₂ din rezervor spre suprafață și/sau diferite zone limitrofe capcanei.

Capcanele litologice și/sau stratigrafice sunt bariere naturale în calea deplasării fluidelor reprezentate prin roci cu permeabilitate foarte mică sau roci neafectate de falii naturale comunicante care să permită migrari/curgeri semnificative de fluide.

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Technical
Consortium

Support
Services

Tinand cont de particularitatile specifice acestui proces (stocarea CO₂ se realizeaza in faza supercritica – lichida), exista riscuri legate de prezenta faliiilor naturale, a coridoarelor de fracturare si a unui numar relativ mare de sonde pre-existente care au traversat roca protectoare si roca rezervor.

De asemenea pot aparea si riscuri de natura non-tehnica, inclusiv un potential conflict cu industria de petrol si gaze, precum si riscul ca noul cadru legislativ necesar implementarii studiului sa nu fie finalizat in timp util. Aceste tipuri de riscuri vor trebui considerate/evaluate si gestionate in fazele ulterioare ale proiectului, constituind potentiale constrangeri suplimentare in proiectarea strategiei finale de injectie/stocare.

Probabilitatea de materializare a riscurilor va trebui atent investigata in fazele urmatoare ale proiectului si, in consecinta, vor trebui luate/planificate masuri de preventie si de eliminare.

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Tehcnical
Consortium

Support
Services

Strategiile preliminare propuse pentru cele doua zone selectate implica un numar mare de sonde de injectie, pomparea fluxului de CO₂ lichid la situl de stocare si convertirea /completarea sondelor de explorare in sonde de monitorizare.

Se va proceda la verificarea etanseitatii rezervorului si a faliiilor care il delimiteaza.

Prin noile sonde se vor preleva carote mecanice din partea superioara, centrala si inferioara a rocii acoperis, precum si din roca de interes pentru determinarea proprietatilor fizico-hidro-geomecanice a acestora.

Trebuie clarificate o serie de aspecte referitoare la sondele existente (in special cele din Zona 5) din punct de vedere a starii tehnice/etanseitatii, modul in care s-a realizat abandonarea, calitatea dopurilor, a cimentarii, al arhitecturii sondelor, natura stratelor traversate si implicatiile din punct de vedere al actiunii corozive asupra materialului tubular din constructia sondei, etc.

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Technical
Consortium

ALSTOM

Support
Services

Procesul tehnologic implica un numar mare de sonde de injectie, pomparea fluxului de CO₂ lichid la situl de stocare si convertirea/completarea sondelor de explorare in sonde de monitorizare.

Un factor deosebit de important este puritatea CO₂, in sensul ca este necesar sa nu contina vapori de apa, compusi de sulf etc, pentru a evita coroziunea prematura a facilitatilor de adancime si de suprafata.

Se impune urmărirea/ monitorizarea volumului de CO₂ stocat în zăcăminte cel puțin 30 de ani de la terminarea procesului de injectie.

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Tehnic
Consortium

ALSTOM

Support
Services

3. Concluzii

Prin implementarea acestui proiect demonstrativ se vor obtine:

- rezultate pozitive economice, sociale si ecologice, impuse de directiva UE in domeniu si reglementarile nationale,
- crearea de noi locuri de munca pe tot parcursul dezvoltarii lui (proiectare, executie/constructii-montaj, exploatare si monitorizare),
- programe noi de invatamant pentru licee si universitati pentru educarea/specializarea noilor categorii socioprofesionale.

Institutional
and Financial
Support

Project
Company

Technical
Consortium

Support
Services

Thank you for your attention!

Gheorghe RADU,
Development Department Director, ROMGAZ,
gheorghe.radu@romgaz.ro

Constantin StefanSAVA
Geophysical Department Director, GeoEcoMar
and ZEP GG Member,
savac@geoecomar.ro

